

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΙΙΙ

- ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ/-ΩΝ		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΠΕ 18.01	ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΧΡΟΥΣΗ ΣΤΑΜΑΤΙΑ	ΠΕ 18.27	ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1.1 ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«ΧΑΡΤΙ – πραγμάτων ύλη μαγική»

1.2 ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Χαρτί, ανακύκλωση, απορρίμματα, περιβάλλον, τέχνη, κατασκευές με χαρτί, paper art, origami κ.α.

1.3 ΣΚΟΠΟΣ/ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

- Να αναπτύξουν ομαδικό πνεύμα εργασίας και να αναλάβουν πρωτοβουλίες.
- Να καλλιεργήσουν ένα «νέο ήθος», όπως αποκαλείται, στον τρόπο σκέψης και δράσης τους, χαρακτηριστικό του οποίου θα είναι η συμμετοχή σε ομάδες, η συνεργασία και η αλληλεπίδραση των μελών τους. Έτσι, η τάξη θα μετατραπεί σταδιακά σε κοινότητα δημιουργικής μάθησης
- Να αναπτύξουν ικανότητες επικοινωνίας, έρευνας, συλλογής, αξιολόγησης και χρήσης της πληροφορίας και των πηγών της, ώστε να γίνουν ανεξάρτητοι στη μάθηση.
- Να καλλιεργήσουν την υπευθυνότητα και το κριτικό ενδιαφέρον
- Να δεχθούν ερεθίσματα τα οποία θα τα αξιοποιήσουν στην επιλογή τομέα και ειδικότητας που θα ακολουθήσουν στην επόμενη τάξη.
- Να εξοικειωθούν με τις ΤΠΕ.
- Να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία διεξαγωγής έρευνας

- Να αντιληφθούν οι μαθητές πως το χαρτί μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα μέσο καλλιτεχνικής έκφρασης, ως ένα μέσο απελευθέρωσης των καλλιτεχνικών τους ανησυχιών.
- Να κατανοήσουν τις τεχνικές με τις οποίες μπορούν να «δώσουν ζωή» σε ένα υλικό
- Να αναπτύξουν τις δημιουργικές τους ικανότητες
- Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα αισθητικής, λειτουργικότητας και χρηστικότητας

Το θέμα ανήκει στην κατηγορία ΤΕΧΝΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. Αφορμή για την επιλογή του θέματος είναι ότι οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να προσεγγίσουν την τέχνη μέσα από την ανακύκλωση και την οικολογία, για να οδηγηθούν, μέσω της εικαστικής πράξης και της δημιουργικής έκφρασης, στον μετασχηματισμό και την αναδημιουργία εικαστικών έργων.

Το χαρτί είναι ένα υλικό που συναντάται παντού στην καθημερινή μας ζωή και είναι η πρώτη ύλη που χρησιμοποιείται σε μεγάλη ποσότητα ακόμα και στη σχολική ζωή των μαθητών (βιβλία, τετράδια, σχέδια, έγγραφα του σχολείου κλπ). Με τη βοήθεια ελάχιστων μέσων (ψαλίδι, κοπίδι, κόλλα) μπορεί να «μεταμορφωθεί» σε ένα πρωτότυπο έργο τέχνης.

Το συγκεκριμένο θέμα, επίσης, μπορεί να λειτουργήσει ως ένα μέσο απελευθέρωσης των καλλιτεχνικών ανησυχιών των παιδιών, να τους βοηθήσει να αναπτύξουν τις δημιουργικές τους ικανότητες και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα αισθητικής, λειτουργικότητας και χρηστικότητας. Τέλος, το θέμα θίγει το ευαίσθητο κοινωνικό θέμα της ανακύκλωσης του χαρτιού (ένα υλικό που «κατηγορείται» πως δημιουργεί τα περισσότερα απορρίμματα).

Ένας άλλος λόγος επιλογής του συγκεκριμένου θέματος είναι ο διαθεματικός του χαρακτήρας, αφού παρουσιάζει μεγάλη ευρύτητα και συσχετίζεται με αρκετά διδασκόμενα ή μη αντικείμενα ή θεματικούς κύκλους, όπως (ενδεικτικά): Τέχνη, Ιστορία Τέχνης, Γεωγραφία, Ιστορία, Χημεία, Νεοελληνική γλώσσα. Δίνεται, λοιπόν, η δυνατότητα στους μαθητές να αντιμετωπίσουν τη γνώση ως ενιαία ολότητα (διαθεματικότητα) και να κατανοήσουν ότι διαφορετικά γνωστικά επιστημονικά πεδία στην πραγματικότητα επικοινωνούν μεταξύ τους (διεπιστημονικότητα)¹. Επίσης, η προσέγγιση της γνώσης γίνεται μέσω ενός κεντρικού θέματος «το χαρτί» και όχι από ένα συγκεκριμένο μάθημα. Το χαρτί σαν υλικό για την προσέγγισή του δε χρειάζεται μόνο τις φυσικές επιστήμες (τρόπος κατασκευής του: χημικός πολτός) αλλά και τις επιστήμες της τέχνης.

1.4 ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Θεωρείται ότι το θέμα αυτής της εργασίας θα είναι ενδιαφέρον για τους μαθητές και επομένως θα ανταποκριθούν θετικά στις προκλήσεις και τα ερωτήματα που θέτει.

Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τα διδασκόμενα μαθήματα, αλλά ταυτόχρονα επεκτείνονται και σε άλλες περιοχές που δεν καλύπτονται από την ύλη του σχολείου. Εκπαιδεύονται στην ομαδική εργασία όπου το κάθε μέλος της ομάδας αναλαμβάνει συγκεκριμένα καθήκοντα και ταυτόχρονα συνεργάζεται με τα άλλα μέλη της ομάδας. Η κατανομή του ερευνητικού έργου με την δημιουργία υποομάδων μέσα στην ερευνητική ομάδα θα ενισχύσει την συνεργατική εργασία και τον καλό συντονισμό ώστε να παραχθούν αποτελέσματα.

¹ Βασάλα Π., 2011, «Η μέθοδος Project στην Εκπαίδευση» - e-book, κεφ. 2, σ. 104-108

Ειδικότερα, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία:

- Να καλλιεργήσουν πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας.
- Να νιώσουν την ικανοποίηση της απόκτησης γνώσης μέσα από τη διαθεματική και διεπιστημονική εξέταση του θέματος.
- Να αναπτύξουν την παρατηρητικότητα τους και να είναι σε θέση να εξάγουν συμπεράσματα
- Να προβληματισθούν σχετικά με τη χρήση του χαρτιού
- Να αντιληφθούν πως το χαρτί μπορεί να αξιοποιηθεί καλλιτεχνικά «δίνοντας ζωή» σε ένα «άχρηστο» υλικό και να το δουν ως ένα μέσο απελευθέρωσης των καλλιτεχνικών τους ανησυχιών, αναπτύσσοντας συγχρόνως τις δημιουργικές τους ικανότητες
- Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα αισθητικής, λειτουργικότητας και χρηστικότητας, αλλά και της ανακύκλωσης
- Να διερευνήσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να το χρησιμοποιήσουν, προκειμένου να κατασκευάσουν καλλιτεχνικά έργα και να κατανοήσουν τις διάφορες τεχνικές που υπάρχουν
- Να καταθέσουν τις δικές τους εμπειρίες και βιώματα για τις πτυχές του θέματος

1.5 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Τι είναι το χαρτί (προέλευση και σύσταση)
2. Πότε εμφανίστηκε (ιστορική αναδρομή)
3. Πως κατασκευάζεται
4. Χρήσεις του χαρτιού (χρήση του χαρτιού ως επιφάνεια γραφής και ανακάλυψη της τυπογραφίας, καθημερινές χρήσεις και αντίστοιχες ποιότητες)
5. Ανακύκλωση χαρτιού και ωφέλειές της
6. Κατασκευή χειροποίητου χαρτιού
7. Πως μπορούν να δημιουργηθούν έργα τέχνης μέσα από τη φαντασία και την έμπνευση
8. Τεχνικές δημιουργίας καλλιτεχνικών έργων με το χαρτί (α. κολάζ με εφημερίδες ή χρωματιστά χαρτιά, β. κατασκευές οριγκάμι που μπορεί να ενταχθούν έπειτα σε μια ζωγραφική επιφάνεια (π.χ. πουλιά στον ουρανό), γ. επιτοίχια ανάγλυφα με χαρτί, δ. γλυπτικές κατασκευές με χαρτί που μπορεί έπειτα να ενταχθούν σε μια ζωγραφική επιφάνεια (π.χ. ψάρια στη θάλασσα)

1.6 ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

- Χαρτιά, ψαλίδια, κόλεις
- Εργαστήριο πληροφορικής με σύνδεση στο Διαδίκτυο
- Βιβλία
- Υπολογιστές – Εφαρμογές γραφείου, επεξεργασίας εικόνας
- Προβολικό
- Εκτυπωτές

Ψηφιακές Φωτογραφικές ή Βιντεοκάμερες
Σαρωτές
Πίνακας
Σχεδιαστικά εργαλεία (π.χ. χαρτιά, ψαλίδια, κόλλες κ.α.)

1.7 ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η εργασία έχει σχεδιασθεί ένα σχολικό έτος. Άρα οι επιμέρους εργασίες μπορούν να κατανεμηθούν εξίσου το Α΄ και Β΄ τετράμηνο.

2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

2.1 Μεθοδολογία υλοποίησης

Θα χρησιμοποιηθούν:

Σχολικά και μη βιβλία

Η/Υ με διαδίκτυο

Επισκέψεις σε χώρους τέχνης

ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A) Οριοθέτηση του θέματος, ερευνητικά ερωτήματα:

Καταγραφή, λέξεων-κλειδιά. Ομαδοποίηση των λέξεων σε σύνολα ώστε να οριοθετηθεί το θέμα και να διεξαχθούν τα ερευνητικά ερωτήματα.

B) Καθορισμός φάσεων, πηγών έρευνας, μεθόδων και εργαλείων:

Όλες οι ομάδες αναλαμβάνουν να ερευνήσουν το θέμα στο σύνολο των διαστάσεών του.

Εξειδικεύουν τα ερωτήματα, καθορίζονται οι φάσεις και γίνεται εσωτερικός επιμερισμός του θέματος (διαίρεση του θέματος σε υποθέματα και ανάληψη υποθεμάτων από τις ομάδες σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους). Όλες οι δράσεις προγραμματίζονται χρονικά.

Προσδιορίζονται από κοινού στην τάξη οι πηγές άντλησης των πληροφοριών, τα μεθοδολογικά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα για τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων και συναποφασίζεται η μορφή των τελικών προϊόντων της ερευνητικής εργασίας.

Εξαγωγή γενικότερων συμπερασμάτων και προβληματισμός.

Σύνταξη ερευνητικής έκθεσης για το θέμα που μελέτησαν, τις ερευνητικές διαδικασίες που ακολούθησαν και τα συμπεράσματα της έρευνας.

Κατασκευή των έργων με διάφορες τεχνικές χρήσης του χαρτιού

Προετοιμασία παρουσίασης (τελευταίες διορθώσεις) της γραπτής εργασίας και των καλλιτεχνικών έργων

Γ) Προγραμματισμός παρουσίασης

Οργάνωση έκθεσης με τα έργα των μαθητών, στην οποία θα πραγματοποιηθεί και παρουσίαση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων με χρήση λογισμικού παρουσιάσεων.

2.2 Πορεία υλοποίησης

Η υλοποίηση των εργασιών πραγματοποιείται σε τρία στάδια:

- Συλλογή πληροφοριών
- Συζήτηση και αξιολόγηση πληροφοριών μεταξύ των ομάδων
- Παρουσίαση των πληροφοριών μέσα στην τάξη

Η εργασία θα ολοκληρωθεί στο τέλος του σχολικού έτους, συνεπώς, το Α' τετράμηνο θα πραγματοποιηθούν: η συλλογή πληροφοριών, η συγγραφή της εργασίας (κάθε ομάδα θα αναλάβει το δικό της υπόθεμα) και επισκέψεις σε χώρους τέχνης. Στο Β' τετράμηνο θα γίνουν τα προσχέδια για τα έργα που θα φτιάξουν οι μαθητές (τουλάχιστον ένα ο καθένας), θα διαμορφωθεί η τελική γραπτή εργασία και η δημιουργία ενός αρχείου προβολής, καθώς και θα κατασκευαστούν τα τελικά έργα των μαθητών από χαρτί. Επίσης, θα οργανωθεί η έκθεση που θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του σχολικού έτους για την παρουσίαση της εργασίας. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να ανακοινώσουν τα αποτελέσματα της έρευνας που έχουν πραγματοποιήσει και να προβάλλουν τα έργα που έχουν κατασκευάσει. Μπορούν, λοιπόν, να γνωστοποιήσουν τη δουλειά τους σε ένα συγκεκριμένο κοινό και ενδεχομένως να το επηρεάσουν (π.χ. ευαισθητοποίηση του κοινού για την ανακύκλωση).

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης θεωρείται σημαντικό οι μαθητές να ενημερώνονται για την πορεία της εργασίας (μέσω παρουσιάσής τους στην τάξη είτε γραπτά είτε προφορικά), καθώς και αξιολόγηση της πορείας ώστε να υπάρχει η δυνατότητα καταγραφής τυχόν προβλημάτων και δυσκολιών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση μπορεί να περιλαμβάνει τη διερεύνηση γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων. Μπορεί να πραγματοποιηθεί με συζήτηση του εκπαιδευτικού και των μαθητών οι οποίοι θα έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις ιδέες τους και τις προτάσεις τους για το σχεδιασμό όλης της εργασίας. Εδώ, δίνεται η ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να κρίνει κατά πόσο ευαισθητοποιήθηκαν οι μαθητές στα θέματα του περιβάλλοντος αλλά και της τέχνης και πως οι νέες γνώσεις που απέκτησαν από την εργασία αυτή επηρέασε τη στάση, νοοτροπία και συμπεριφορά τους.

Επίσης, μέσα από τη συζήτηση εκπαιδευτικού / μαθητή δίνεται η δυνατότητα της ανατροφοδότησης, όχι μόνο ως προς το τελικό αποτέλεσμα, αλλά για όλη τη διαδικασία υλοποίησης της εργασίας προσδιορίζοντας τα λάθη, τις προσωπικές εμπειρίες που αποκτήθηκαν, καθώς και τη δυναμική της ομάδας και της διαδικασίας που ακολουθήθηκε. Η συζήτηση αυτή μπορεί να λειτουργήσει και ως πηγή ανατροφοδότησης για τον εκπαιδευτικό για τη βελτιστοποίηση των μελλοντικών εργασιών όσον αφορά τα στάδια διεξαγωγής και υλοποίησής τους.

Η αξιολόγηση μπορεί να γίνει και με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου από τους μαθητές. Ενδεικτικά, οι ερωτήσεις μπορούν να αφορούν:

- **Την ερευνητική εργασία** (π.χ. Ποια προβλήματα καταγράψατε και ποιες λύσεις προτείνατε;)
- **την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων** (π.χ. Υπάρχουν κάποιες πλευρές του θέματος που θα θέλατε να αναλυθούν περισσότερο;)
- **τα οφέλη των μαθητών** (π.χ. τι μάθατε από την εργασία αυτή;)
- **την ομαδική εργασία** (π.χ. Ποιες οι εμπειρίες σας μέσα από τη συνεργασία στην ομάδα;)

Ακόμα, οι μαθητές μπορούν να σχεδιάσουν ένα δικό τους ερωτηματολόγιο που να το μοιράσουν στο σχολείο και σε φίλους τους εκτός σχολείου.

Τέλος, ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που μπορεί να διερευνηθεί μέσα από την αξιολόγηση είναι το κλίμα συνεργασίας μεταξύ των μαθητών.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΠΗΓΕΣ

Gombrich Ernst Hans, «Το Χρονικό της Τέχνης», Εκδόσεις: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, 1998

Παυλόπουλος Δ. κ.α., «Ιστορία των Τεχνών – Έργα και Δημιουργοί», Εκδόσεις: Οργανισμός εκδόσεων διδακτικών βιβλίων, Αθήνα, 2000

Βασάλα Π., 2011. «Η μέθοδος Project στην Εκπαίδευση» - e-book. Αθήνα

«Ο κόσμος των γραφικών τεχνών», Τσολάκος Κοσμάς, Εκδόσεις Παπασωτηρίου

«Οδηγός Βιομηχανικής Εκτύπωσης», Νομικός Σπυρίδων, Εκδόσεις Παπασωτηρίου

el.wikipedia.org/wiki/Χαρτί

Αναζήτηση στο διαδίκτυο με βάση τις λέξεις – κλειδιά, ενδεικτικά:

http://graficnotes.blogspot.gr/2012/10/blog-post_14.html

<http://www.consider.gr/kris-trappeniers-paper-sculptures/>

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=301651>

<http://www.origami.gr/>

<http://el.wikipedia.org/wiki/Χαρτί>

http://www.tmth.edu.gr/el/kiosks/typography/technology/typo_t2.html

<http://www.ulac.gr/med-cartesio/first.html>

<http://www.e-rth.gr/g12g9ilion/home.htm>

ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

Γραμματοσειρά: Calibri, Μέγεθος 11, Όχι Bold.

Διάστιχο: Μονό

Στοιχίση: Πλήρης

Διάστημα: Πριν και Μετά 0.